

Indexeringen en loonaanpassingen - JANUARI 2009

ARBEIDERS		
PC	Omschrijving	Index en loonaanpassing
102.02	Paritair Subcomité voor het bedrijf der hardsteengroeven en der groeven van uit te houwen kalksteen in de provincies Luik en Namen	* <u>Uitsluitend voor geschoolden + na 3 jaar anciënniteit</u> : + € 0,09/u conv. op alle lonen
102.04	Paritair Subcomité voor het bedrijf van de zandsteen- en kwartsietgroeven op het gehele grondgebied van het Rijk, uitgezonderd de kwartsietgroeven van de provincie Waals-Brabant	* <u>Uitsluitend voor geschoolden + na 3 jaar anciënniteit</u> : + € 0,09/u conv. op alle lonen
105.00	Paritair Comité voor de non-ferrometalen	* Terugkerende premie van € 171,97 of 0,6 % van het brutoloon tegen 100 %, die jaarlijks gestort moet worden in een wettelijk pensioenstelsel dat (ten laatste op 30 juni 2001) in de onderneming werd opgericht. * Terugkerende premie van € 297,12 die jaarlijks gestort moet worden in een wettelijk pensioenstelsel dat in de onderneming werd opgericht.
106.01	Paritair Subcomité voor de cementfabrieken	+ 0,08 % index enkel op de minimumlonen. Vanaf de eerste dag van de eerste betaalperiode van januari 2009. * Aanpassing van de ploegenpremies * Verhoging met 0,5 % van het gemiddelde referentieloon voor de berekening van de ploegenpremies
107.00	Paritair Comité voor de meester-kleermakers, de klermaaksters en naaisters	* Invoering van maaltijdcheques, of gelijkwaardig voordeel in ondernemingen die er reeds toekennen
110.00	Paritair Comité voor de textielverzorging	+ 4,68 % index op alle lonen * Tweede fase van de aanpassing van de werkelijk uitbetaalde lonen aan de nieuwe baremieke lonen, ten bedrage van de helft van het eventuele positieve verschil. Is het verschil negatief: vermindering met de helft van de toekomstige conventionele verhogingen.
113.04	Paritair Subcomité voor de pannenbakkerijen	+ 0,4 % index op alle lonen * Afschaffing van de loonschalen voor jongeren
117.00	Paritair Comité voor de petroleumnijverheid en -handel	+ 0,08 % index enkel op de minimumlonen
118.00	Paritair Comité voor de voedingsnijverheid	+ 4,68 % index op alle lonen
118.01	Maalderijen, roggebloem	+ 4,68 % index op alle lonen
118.02	Bijproducten van graangewassen, deegwaren, rijstpellerijen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.03	Industriële broodbakkerijen, kleinbakkerijen en kleinbanketbakkerijen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.04	Maisstijfsel, rijststijfsel, aardappelmeel, maïsmeelfabrieken	+ 4,68 % index op alle lonen
118.05	Koekjes-, industriële banketbakkerijen, beschuifabrieken, peperkoek, jodenpaasbrood, speculaas	+ 4,68 % index op alle lonen

118.06	Suiker-, suikerraffinaderijen, kandij-, invertsuiker, citroenzuur, distilleerderijen, gistfabrieken	+ 4,68 % index op alle lonen
118.07	Brouwerijen, mouterijen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.08	Drinkwaters, limonades, appelwijn, vruchtensap en wijn, likeuren en aperitieven, vruchtenstokerijen, fruitstokerijen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.09	Groenteconserven, watervrije groenten, zuurkool en in zout ingelegde groenten, bereiding van droge bevroren en overbevroren groenten	+ 4,68 % index op alle lonen
118.10	Jamfabrieken, appeldeeg, fruitconserven, geconfijte vruchten, pectinefabrieken, bevroren en overbevroren vruchten, stroopfabrieken	+ 4,68 % index op alle lonen
118.11	Vleesconserven, worsten, pekelvlees, gerookt vlees, vleesderivaten, vetsmelterijen, darmfabrieken, het bewerken en behandelen van ruwe, droge vellen, het kalibreren en plakken inbegrepen, slachthuizen en pluimveeslachterijen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.12	Melkerijen, boterfabrieken, kaasfabrieken, melkproducten, roomijs	+ 4,68 % index op alle lonen
118.13	Olie- en margarinefabrieken	+ 4,68 % index op alle lonen
118.14	Chocoladefabrieken, suikerbakkerijen, broodsmersel	+ 4,68 % index op alle lonen
118.15	Kunstijs, koelhuizen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.16	Visconservenfabrieken, verduurzaamde vis, haringstokerijen, overbevroren vis	+ 4,68 % index op alle lonen
118.17	Koffiebranderijen, cichoreibranderijen, cichoreidrogerijen, bereiding van poederkoffie	+ 4,68 % index op alle lonen
118.18	Zoutziederijen, mostaardfabrieken, azijnfabrieken, en bereide kruiden, in azijn gelegde levensmiddelen inbegrepen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.19	Dieetvoedingsmiddelen, bouillonblokjes, producten voor tussen- en nagerechten, essences en extracten, voedingsspecialiteiten, soepen en allerhande bereidingen	+ 4,68 % index op alle lonen
118.20	Enkel, samengesteld, geconcentreerd en met melasse doortrokken veevoeder, voedingsmeel, schoonmaken van allerlei afval voor veevoeder, veevoerders van dierlijke oorsprong zoals meel van beenderen, bloed, vis, visafval, drogerij van producten voor veevoeder	+ 4,68 % index op alle lonen
118.21	Aardappelverwerkende industrie	+ 4,68 % index op alle lonen
118.22	Aardappelschilbedrijven	+ 4,68 % index op alle lonen
119.00	Paritair Comité voor de handel in voedingswaren	+ 4,51 % index op alle lonen * <u>Enkel voor ondernemingen met 50 werknemers of meer</u> : Jaarlijkse premie van € 150 bruto bij tewerkstelling gedurende het volledige jaar 2008. Te berekenen volgens de toekenningsbepalingen van de eindejaarspremie. Deeltijdsen pro rata. Niet van toepassing indien omgezet in een gelijkwaardig voordeel. * <u>Enkel voor ondernemingen met 50 werknemers of meer</u> : Jaarlijkse premie van € 70 bruto bij tewerkstelling gedurende het volledige jaar 2008. Te berekenen volgens de toekenningsbepalingen van de eindejaarspremie. Deeltijdsen pro rata. Niet van toepassing indien omgezet in een gelijkwaardig voordeel.
119.03	Slagerijen	+ 4,51 % index op alle lonen * <u>Enkel voor ondernemingen met 50 werknemers of meer</u> : Jaarlijkse premie van € 150 bruto bij tewerkstelling gedurende het volledige jaar 2008. Te berekenen volgens de toekenningsbepalingen van de eindejaarspremie. Deeltijdsen pro rata.

		<p><i>Niet van toepassing indien omgezet in een gelijkwaardig voordeel.</i></p> <p><i>* Enkel voor ondernemingen met 50 werknemers of meer: Jaarlijkse premie van € 70 bruto bij tewerkstelling gedurende het volledige jaar 2008. Te berekenen volgens de toekenningsbepalingen van de eindejaarspremie. Deeltijdsen pro rata. Niet van toepassing indien omgezet in een gelijkwaardig voordeel.</i></p>
119.04	Handel bieren en drinkwaters	<p>+ 4,51 % index op alle lonen</p> <p><i>* Enkel voor ondernemingen met 50 werknemers of meer: Jaarlijkse premie van € 150 bruto bij tewerkstelling gedurende het volledige jaar 2008. Te berekenen volgens de toekenningsbepalingen van de eindejaarspremie. Deeltijdsen pro rata. Niet van toepassing indien omgezet in een gelijkwaardig voordeel.</i></p> <p><i>* Enkel voor ondernemingen met 50 werknemers of meer: Jaarlijkse premie van € 70 bruto bij tewerkstelling gedurende het volledige jaar 2008. Te berekenen volgens de toekenningsbepalingen van de eindejaarspremie. Deeltijdsen pro rata. Niet van toepassing indien omgezet in een gelijkwaardig voordeel.</i></p>
120.02	Paritair Subcomité voor de vlasbereiding	<p><i>* Vierde en laatste fase (ten belope van 100 %) van de aanpassing van de werkelijk uitbetaalde lonen voor bepaalde werkgevers</i></p>
121.00	Paritair Comité voor de schoonmaak	+ 1,35 % index op alle lonen
124.00	Paritair Comité voor het bouwbedrijf	+ 0,511 % index op de minimumlonen en de reëel betaalde lonen (voor hetzelfde bedrag). Vanaf de eerste betaalperiode van januari 2009.
125.01	Paritair Subcomité voor de bosontginningen	+ 0,51 % index enkel op de minimumlonen
125.02	Paritair Subcomité voor de zagerijen en aanverwante nijverheden	+ 0,51 % index op de minimumlonen en de reëel betaalde lonen (voor hetzelfde bedrag)
125.03	Paritair Subcomité voor de houthandel	+ 0,51 % index op alle lonen. Vanaf de eerste werkdag van januari 2009.
126.00	Paritair Comité voor de stoffering en de houtbewerking	+ 0,51 % index op de minimumlonen en de reëel betaalde lonen (voor hetzelfde bedrag)
		<i>* Aanpassing van de aanvullende brugpensioenvergoedingen: + 0,51 %</i>
128.00	Paritair Comité voor het huiden- en lederbedrijf en vervangingsproducten	+ 0,41 % index op alle lonen. Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.
128.01	Paritair Subcomité voor de leerlooierij en de handel in ruwe huiden en vellen	+ 0,41 % index op alle lonen. Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.
128.02	Paritair Subcomité voor de schoeiselindustrie, de laarzenmakers en de maatwerkers	+ 0,41 % index op alle lonen. Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.
		<i>* Aanpassing van de aanvullende brugpensioenvergoedingen: + 0,41 %</i>
128.03	Paritair Subcomité voor het marokijnwerk en de handschoennijverheid	+ 0,41 % index op alle lonen.
		<i>* Aanpassing van de aanvullende brugpensioenvergoedingen: + 0,41 %</i>
		Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.
128.05	Paritair Subcomité voor de zadelmakerij, de vervaardiging van riemen en industriële artikelen in leder	+ 0,41 % index op alle lonen.
		<i>* Aanpassing van de aanvullende brugpensioenvergoedingen: + 0,41 %</i>
		Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.
128.06	Paritair Subcomité voor de orthopedische schoeisels	+ 0,41 % index op alle lonen.
		<i>* Aanpassing van de aanvullende</i>

		<i>brugpensioenvergoedingen: + 0,41 % Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.</i>
130.00	Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf	<i>* Aanpassing van de maaltijdvergoeding</i>
133.00	Paritair Comité voor het tabaksbedrijf	<i>+ 0,40 % index op alle lonen. Vanaf de eerste betaalperiode van januari 2009.</i>
133.01	Sigarettenondernemingen en gemengde bedrijven	<i>+ 0,40 % index op alle lonen. Vanaf de eerste betaalperiode van januari 2009.</i>
133.02	Rook-, pruim- en snuiftabakondernemingen	<i>+ 0,40 % index op alle lonen. Vanaf de eerste betaalperiode van januari 2009.</i>
133.03	Ondernemingen die sigaren en cigarillo's vervaardigen	<i>+ 0,40 % index op alle lonen. Vanaf de eerste betaalperiode van januari 2009.</i>
136.00	Paritair Comité voor de papier- en kartonbewerking – Fabricage van papieren buizen	<i>+ 0,40 % index op alle lonen. Vanaf de opening der rekeningen het dichtst bij 1 januari 2009.</i>
136.00	Paritair Comité voor de papier- en kartonbewerking – Papier- en kartonbewerking	<i>+ 1,16 % index op alle lonen + 0,10 % conv. op alle lonen</i>
140.03	Autocars	<i>* <u>Rijdend personeel</u>: Nieuwe loonsysteem voor het ongeregeld vervoer. * Invoering van een anciënniteitstoelage * ONDER VOORBEHOUD: Aanpassing van de ARAB-vergoeding</i>
140.04	Rijdend personeel (Goederenvervoer over de weg voor rekening van derden)	<i>* <u>Rijdend personeel</u>: aanpassing van de toeslag voor overschrijding van de gemiddelde diensttijd</i>
140.05	Verhuisondernemingen	<i>* Aanpassing van de anciënniteitspremie</i>
140.08	Afhandeling op de luchthavens	<i>* Invoering van maaltijdcheques</i>
142.01	Paritair Subcomité voor de terugwinning van metalen	<i>+ 4,34 % index op de minimumlonen (+ span.) en de reëel betaalde lonen</i>
142.02	Paritair Subcomité voor de terugwinning van lompen	<i>* Vierde en laatste fase van de invoering van een nieuwe beroepsclassificatie en van een nieuwe loonschaalstructuur</i>
142.04	Paritair Subcomité voor de terugwinning van allerlei producten	<i>+ 4,34 % index op alle lonen</i>
144.00	Paritair Comité voor de landbouw	<i>+ 4,33 % index op alle lonen</i>
145.00	Paritair Comité voor het tuinbouwbedrijf	<i>+ 4,33 % index op alle lonen</i>
145.01	Bloementeelt	<i>+ 4,33 % index op alle lonen * Afschaffing barema's minderjarigen, inbegrepen voor het seizoen- en gelegenheidspersoneel.</i>
145.03	Boomkwekerij	<i>+ 4,33 % index op alle lonen * Afschaffing barema's minderjarigen, inbegrepen voor het seizoen- en gelegenheidspersoneel.</i>
145.04	Inplanten en onderhoud van parken en tuinen	<i>+ 4,33 % index op alle lonen * Afschaffing jongerenbarema's</i>
145.05	Fruitteelt	<i>+ 4,33 % index op alle lonen * Afschaffing barema's minderjarigen, inbegrepen voor het seizoen- en gelegenheidspersoneel..</i>
145.06	Groenteteelt	<i>+ 4,33 % index op alle lonen * Afschaffing barema's minderjarigen, inbegrepen voor het seizoen- en gelegenheidspersoneel.</i>
145.07	Paddestoelen-/truffelteelt	<i>+ 4,33 % index op alle lonen * Afschaffing barema's minderjarigen, inbegrepen voor het seizoen- en gelegenheidspersoneel.</i>
146.00	Paritair Comité voor het bosbouwbedrijf	<i>+ 0,51 % index op alle lonen. Vanaf de eerste werkdag van januari 2009.</i>
148.01	Paritair Subcomité voor de haarsnijderijen	<i>+ 0,41 % index op alle lonen. * Aanpassing van de aanvullende brugpensioenvergoedingen: + 0,41 % Vanaf de eerste dag van de eerste loonuitbetaling van januari 2009.</i>
149.01	Paritair Subcomité voor de elektriciens : installatie en distributie	<i>+ 4,34 % index op de minimumlonen (+ span.) en de reëel betaalde lonen</i>
152.00	Franse Gemeenschap (Paritair Comité voor de	<i>+ 0,35% CAO-verhoging enkel op de</i>

	gesubsidieerde inrichtingen van het vrij onderwijs)	<i>minimumlonen</i>
152.00	Vlaamse Gemeenschap (Paritair Comité voor de gesubsidieerde inrichtingen van het vrij onderwijs)	* <i>Invoering schaaltonen voor de arbeiders van de vrije gesubsidieerde hogescholen.</i> * <i>Invoering van een bestaanszekerheidsvergoeding voor de busbegeleiders van het zonaal leerlingenvervoer, vanaf 1 juni 2007.</i>

BEDIENDEN

PC	Omschrijving	Index en loonaanpassing
202.00	Paritair Comité voor de bedienden uit de kleinhandel in voedingswaren	+ 1 % index op alle lonen
204.00	Paritair Comité voor de bedienden uit de porfiergroeven van het kanton van Lessen, van Bierk-bij-Halle en van Quenast	+ 0,198 % index enkel op de minimumlonen
215.00	Paritair Comité voor de bedienden van het kleding- en confectiebedrijf	* <i>Invoering van een nieuwe functieclassificatie met bijhorende schaaltonen (omvorming leeftijdsbarema naar een barema op basis van dienstgraad).</i> * <i>Enkel voor bedienden van dienstgraad 5: eerste fase in de overgang naar de nieuwe functieclassificatie met bijhorende schaaltonen ten belope van 1/3 van het verschil tussen het huidige brutoloon en het te bereiken brutoloon.</i>
216.00	Paritair Comité voor de notarisbedienden	+ 0,90 % index op alle lonen
218.00	Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor de bedienden	+ 4,51 % index op alle lonen
220.00	Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid	+ 4,68 % index op alle lonen
222.00	Paritair Comité voor de bedienden van de papier- en kartonbewerking	+ 1,16 % index op alle lonen + 0,10 % CAO-verhoging enkel op de reëel betaalde lonen
224.00	Paritair Comité voor de bedienden van de non-ferrometalen	* <i>ONDER VOORBEHOUD: Progressieve vervanging van het leeftijds criterium door het criterium van de beroepsloopbaan voor de bepaling van het toe te passen barema</i>
227.00	Paritair Comité voor de audiovisuele sector	* <i>ONDER VOORBEHOUD: Invoering van een nieuwe functieclassificatie met bijhorende schaaltonen (te bevestigen)</i>

ARBEIDERS EN BEDIENDEN

PC	Omschrijving	Index en loonaanpassing
301.00	Paritair Comité voor het havenbedrijf	* <i>Havenarbeiders van het logistiek contingent van sommige havens: invoering van een flexibiliteitspremie in de bedrijven waar die nog niet bestaat of waarin er geen toeslag voor ploegwerk van toepassing is.</i>
301.01	Paritair Subcomité voor de haven van Antwerpen, Nationaal Paritair Comité der haven van Antwerpen genaamd	* <i>Havenarbeiders van het logistiek contingent van sommige havens: invoering van een flexibiliteitspremie in de bedrijven waar die nog niet bestaat of waarin er geen toeslag voor ploegwerk van toepassing is.</i>
302.00	Horeca Minimumlonen (Paritair Comité voor het hotelbedrijf)	* <i>Tweede fase van de invoering nieuwe schaaltonen.</i> + 4,683 % index op alle lonen. * <i>Aanpassing van de nachtpremie.</i> * <i>Aanpassing van de vergoeding voor werkkledij.</i> * <i>Aanpassing van de flexibiliteitstoelag in cateringbedrijf</i>

306.00	Paritair Comité voor het verzekeringswezen	+ 4,33518 % index enkel op de minimumlonen * Invoering ervaringsbarema's voor het uitvoerend personeel en inspecteurs.
308.00	Paritair Comité voor de maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie	+ 0,04 % index enkel op de minimumlonen * Invoering ervaringsbarema's voor het uitvoerend personeel en inspecteurs (+ overgangsmaatregelen).
309.00	Paritair Comité voor de beursvennootschappen	+ 0,0450 % index op de minimumlonen en de reëel betaalde lonen (voor hetzelfde bedrag).
310.00	Paritair Comité voor de banken	+ 0,04 % index enkel op de minimumlonen * Invoering ervaringsbarema's (+ overgangsmaatregelen).
315.02	Paritair Subcomité voor de luchtvaartmaatschappijen andere dan de N.V. SABENA	+ 2 % index op de reëel betaalde lonen en het gemiddeld maandelijks minimuminkomen.
318.01	Waalse Gewest (Paritair Subcomité voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap)	* Invoering van toeslagen voor onregelmatige prestaties.
319.02	Jeugdbijstand en opvangdiensten gespecialiseerd in la Petite Enfance (Paritair Subcomité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap)	* Derde en laatste fase van de loonharmonisatie.
319.02	Waalse Gewest: Gehandicaptenzorg (Paritair Subcomité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap)	* Invoering toeslagen onregelmatige prestaties.
323.00	Paritair Comité voor het beheer van gebouwen, de vastgoedmakelaars en de dienstboden	+ 4,51 % index op alle lonen
326.00	Paritair Comité voor het gas- en elektriciteitsbedrijf	+ 0,08 % index enkel op de minimumlonen * Diverse verhogingen voor de ingeschaalde werknemers aangeworven vanaf 1 januari 2002 bij de gereguleerde ondernemingen of netbedrijven. * Premie voor de werknemers van Netmanagement Wallonië (inbegrepen sommige ex-Indexis werknemers).
327.01	Beschutte werkplaatsen- Vlaamse Gemeenschap (Paritair Subcomité voor de beschutte werkplaatsen gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap of door de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de sociale werkplaatsen erkend en/of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap)	* <u>Omkaderingspersoneel in de beschutte werkplaatsen erkend door het VSWSE: aanpassing van de schaallonen van categorieën 4 en 5.</u> * <u>Doelgroepwerknemers in de beschutte werkplaatsen erkend en gesubsidieerd door het VSWSE: verhoging voor de categorieën 1 en 2, vanaf 1 december 2008 (komt niet in aanmerking voor de berekening van de eindejaarspremie 2008)</u>
327.03	Beschutte werkplaatsen - Waalse Gewest (Paritair Subcomité voor de beschutte werkplaatsen van het Waalse Gewest en van de Duitstalige Gemeenschap)	* <u>Omkaderingspersoneel: derde en laatste fase van de loonharmonisatie</u>
329.02	Waalse Gewest : Entreprises de Formation par le Travail, Organismes d'Insertion Socio-Professionnelle, Centres Régionaux d'Intégration pour les populations d'origine étrangère et Missions Régionales pour l'Emploi (Paritair Subcomité voor de socio-culturele sector van de Franstalige en Duitstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest)	* Invoering van toeslagen voor onregelmatige prestaties
330.00	Paritair Comité voor de gezondheidsinrichtingen en -diensten	* <u>Thuisverpleging, rusthuizen voor bejaarden, rust- en verzorgingstehuizen, psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, dagverzorgingscentra, revalidatiecentra,</u>

		<i>geïntegreerde diensten voor thuisverzorging, diensten voor het Bloed van het Belgische Rode Kruis, medisch-pediatische centra en wijkgezondheidscentra: verhoging van het forfaitaire gedeelte van de attractiviteitspremie (€ 575,69)</i>
332.00	Paritair Comité voor de Franstalige en Duitstalige welzijns- en gezondheidssector	<i>* Invoering van toeslagen voor onregelmatige prestaties</i>